

opusdei.org

70 år ”Camino” – Vägen

Överraskande tillbakablickar –
av Josef Arquero

2009-10-05

Hur överraskande kan inte tillbakablickar vara? I dagens ljus får det sedan länge gamla och välbekanta nya, hittills dolda nyanser: en välkänd väg, som gås igen efter många år, eller leksaken från barndomen, plötsligt återfunnen, eller en gammal bok, som betyder mycket för en. Man kommer ihåg när man läste den

första gången, och plötsligt går det upp för en, att det snarare betydde möte än ren läsning. Förvånad märker man, att meningarna från förr inte har blivit föråldrade utan uppträder med ny betydelse. En tanke, som förr lämnades utan avseende, visar sig nu, när man ser tillbaka, som frö, som blev till ett träd och nu bär frukt. – Tiden kan ge saker och platser en speciell glansfullhet.

För sjuttio år sedan med den 29 september 1939 som distributionsdag, utkom i Valencia ”Camino” av Josemaría Escrivá. Författaren höll de första exemplaren i sina händer kvällen före den 2 oktober, som var den elfte årsdagen av Opus Deis grundande.

Upplagan bestod av 2500 exemplar och kostade först 10 senare 14 pesetas per styck. Den privata distributionen motsvarade de

anspråkslösa möjligheterna hos en liten grupp unga människor runt den helige Josemaría. Man sökte upp bokhandlare och föreslog dem att ta ett par exemplar på kommission. Tre veckor senare skriver en ung man från Valencia till författaren:

”Försäljningen hos oss går rätt bra. Vi har nästan sålt hundra exemplar”. Det fanns också motgångar. En av dem mildrades av den roliga poängen, att affärsinnehavaren för en stor bokhandel hade bläddrat igenom boken och lagt märke till de numrerade aforismerna och sa: ”Nej, diktsamlingar intresserar mig inte”.

Det var inte den enda förväxlingen. En del köpte boken på grund av dess eleganta design: 18 x 26 cm, skyddsomslaget gråvitt med en mittpelare av stora gröna 9:or, och så titeln CAMINO med versaler och författarnamnet ”José maria escrivá” i gemener. Det såg inte precis ut som en from bok. Senast vid läsningen

märkte köparen, att det faktiskt var en sådan. Den helige Josemaría hade medvetet velat ha det så för att bryta med det dåvarande bruket att ge ut religiösa skrifter i svarta band.

Även innehållsmässigt var boken annorlunda än dåtidens uppbyggnadslitteratur. I stället för högtravande diktion fick läsaren uppleva:

”Detta är ord som jag

viskar i ditt öra i förtroende

såsom vän, som bror och far.

Gud hör vårt förtroliga samspråk.”

Det andra med ”Camino” hände inte av en slump. Det var en logisk konsekvens utifrån författarens insikt, som Herren redan hade ingivit honom som grundare av Opus Dei 1928: ”Helighet är ingen sak bara för privilegierade”.

De första köparna av boken var naturligtvis de unga människor, som längtansfullt väntade på utgivningen av Escrivás ”färdiga” verk, vars utveckling de själva deltagit i. De inledande satserna hade de inte bara uppfattat som vackra ord utan som verklighet i andliga samtal med författaren:

”Jag vill väcka minnen till liv

för att locka fram någon tanke

som kan skaka om dig,

så att du bättrar ditt liv

och börjar gå längs bönens

och Kärlekens vägar.

Så att du till slut blir en

omdömesgill människa.”

Vägen till en andlig klassiker

”Camino” är för närvarande spridd i mer än 4.5 milj. exemplar på 43 språk. I början stod inte en författare, som ville skriva en bok utan en ung präst, som ville ge dem, som sökte att samtala med honom och hade förtroende för hans råd, något skriftligt i handen. Escrivá ville ge de impulser, som han givit den ene eller andre muntligt, vidare och låta dem komma också andra människor till del. Och de unga människorna i hans närhet ville å sin sida ha hans spontana, i samtal under fyra ögon, yttrade ord gripbara och möjliga att läsa.

I början på 30-talet: Escrivá tar efter ett personligt samtal fram en lapp ur sin ficka och noterar ett, eller två nyckelord. Senare skriver han ned sina notiser på maskin och formar om dem till korta ibland även längre aforismer. Sådana sidor mångfaldigas sen och delas ut bland ungdomarna.

Ungefär på så sätt kom en stor del av en liten bok på 10,5 x 15 cm till. Den trycks 1934 med titeln

”Consideraciones espirituales” – andliga betraktelser. Författaren uppfattar den lilla boken som en inbunden ersättning för alla lösblad. Den ska underlätta den andliga vägledningen för dem som närmar sig Opus Dei och vidare få människor att lära känna Verket. På en försäljning av de 500 exemplaren i bokhandeln tänker han inte. Kanske är det därför som författaren inte tycker det är nödvändigt att presentera sig med hela namnet utan låter det helt enkelt vara ”José María”.

I och med inbördeskrigets slut 1939 normaliserade sig det religiösa livet i Spanien. Escrivás verk utvidgade sig, och Opus Dei började breda ut sig till andra städer i landet. Nu började den helige Josemaría att tänka på en riktig bok. ”Consideraciones” skulle

bilda grundstommen, men han tyckte att en fördubbling av innehållet var nödvändigt. Som tidigare, när han hade skrivit det tunna bandet utan avsikt att skriva en bok, så satte han sig inte nu och tänkte efter vad han skulle kunna skriva ytterligare. Snarare gick han igenom tidigare notiser och anteckningar, som han tecknat ner för sitt eget andliga liv eller för apostoliska samtal, fann vad han behövde och formade om dem på det vanliga sättet.

I överensstämmelse med den klassiska maximen ”primum vivere, deinde philosophari” – först livet och sedan filosofin, stod i början den outtröttliga apostoliska insatsen och författarens levande erfarenhet som kristen och präst och inte funderingar och idéer.

Det ovanliga sätt, på vilket ”Camino” så småningom tog gestalt, förtydligar

ett grunddrag av Escrivás karisma: ordets primat. Det talade ordet är för honom det egentliga uttrycksmedlet i sann och äkta kommunikation. Även där en tanke står för sig själv i "Vägen" anar man där bakom ofta den ursprunglige samtalspartnern.

Boktiteln "Camino"

Med planen att utge en riktig bok, uppkom frågan om namnet. Antagligen tyckte Escrivá, att titeln "Consideraciones espirituales" var för lång och för allmän. I sin korrespondens kallar han den lilla boken helt enkelt för "Consideraciones". I vilket fall står "Camino" från mitten av maj 1939 fast som ny titel. Titeln har något ikonliknande, som hänvisar till Kristi "Jag är vägen." (Joh. 14:13) Men författaren leker med rikedom av nyanser, som ordet innehåller för den kristne:

Kristus, vägen, går själv en väg: *Kors, arbete, svårigheter: du kommer att ha dem så länge du lever. – Denna väg gick Kristus och lärjungen är inte förmer än sin Mästare.* (Aforism 699)

Kristus på väg kallar människor att följa honom på hans väg, att gå med, att följa honom. *Sätt alla jordiska vägar i brand med Kristi eld som du bär i ditt hjärta.* (Aforism 1)

En ”väg” är också det nya levnadssätt, som uppstår genom Guds kallelse: *Be Herren ödmjukt om att han skall öka din tro. Sedan kommer du, med nytt ljus, att tydligt se skillnaden mellan världens stigar och din väg som apostel.* (Aforism 580)

I början av juni 1939, alltså strax efter det att boktiteln bestämts, sker en liten händelse, som kastar ett betecknande ljus på de associationer, som ordet ”Camino” – Vägen – väckte hos den helige Josemaría. I Valencia

höll han exercitier för studenter och närmare bestämt i en gammal byggnad, som blivit använd för militäriska ändamål och ännu bar tydliga spår efter det två månader tidigare avslutade inbördeskriget. Ett av dessa spår var en stor skylt med tänkespråket: "Cada caminante siga su camino", Varje vandrare ska följa sin väg".

Någon försökte ta bort skylten. Men den helige Josemaría sa: "Låt den hänga kvar. Jag tycker om den..." Som en av deltagarna i exercitierna berättar (José Orlandis, som i slutet av dagarna bad om upptagelse i Opus Dei), nämnde den helige Josemaría i betraktelserna under exercitierna flera gånger detta tänkespråk, som han formulerade på olika sätt. Framför allt tolkade han det som en påminnelse om, att det för att följa Kristus inte finns någon stereotyp väg. Därför alltså: "Cada caminante

sig a su camino” – Varje vandrare ska följa sin väg.

Anm. Detaljerna i fråga om upprinnelsen till ”Camino” har hämtats från den historisk-kritiska utgåvan: Camino – edición crítico-histórica av Pedro Rodriguez, 3:e upplagan, Madrid 2004.

.....

pdf | Dokument automatiskt skapad
från <https://opusdei.org/sv-se/article/70-ar-camino-vagen/> (2026-02-22)